

Till Justitiedepartementet

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 13 maj 2003 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian ”Överskottsinformation”, Ds 2003:13 (Ju2003/2828/Å). Med anledning härav anför Advokatsamfundet följande.

Frågan om hantering av överskottsinformation har länge varit omdiskuterad i Sverige och lagstiftaren har varit påtagligt obenägen att ta i frågan. Som framgår av promemorians redogörelse har ståndpunkterna växlat från den ena extremen till den andra och domstolspraxis har varierat avsevärt. Också Sveriges internationella åtaganden borde sedan länge ha medfört en lagreglering av frågan. Det är därför välkommet att detta nu synes komma till stånd.

Vid överväganden av hur en reglering av användningen av överskottsinformation skall ske måste olika faktorer beaktas. I promemorian görs en måhända något kortfattad men enligt samfundets mening i huvudsak invändningsfri analys av de olika intressen som måste vägas mot varandra. I någon mån underskattas i promemorian riskerna för missbruk av regelsystem för att uppnå andra syften än de tvångsmedlen egentligen är avsedda för, men det är, som promemorian påpekar, i huvudsak ett problem som bör rättas till på andra sätt, bland annat genom kontroll av tillståndsgivningen. Det förslag om offentliga ombud som riksdagen för närvarande behandlar (prop. 2002/03:74 Hemliga tvångsmedel – offentliga ombud och en mer ändamålsenlig reglering) kan till viss del förbättra den kontrollen.

Samfundet har inga avgörande invändningar mot utredningens slutsatser eller förslag. I ett avseende har dock samfundet en från promemorian avvikande uppfattning. Samfundet ansluter sig till åsikten att någon gräns bör dras för när överskottsinformation skall få användas som bevis i rättegång. I promemorian föreslås att detta skall få ske om fängelse ett år eller däröver är föreskrivet för brottet och det kan antas att detta inte föranleder endast böter. Promemorian hänvisar till att denna gräns gäller för när häktning får ske.

Parallellen är emellertid inte helt övertygande. Ett häktningssyrkande prövas i ett preliminärt skede av en process och prövningen är av naturliga skäl inte fullständig. En prövning av ett yrkande om avvisning av åberopad bevisning måste dock ske inför eller under huvudförhandlingen i målet. I en sådan situation tvingas domstolen att ta ställning i påföljdsfrågan innan den ens hört målet.

Detta är enligt samfundet ingen tillfredsställande lösning. Ett klarare system skulle man få om gränsen höjdes något och sattes vid brott för vilka enbart fängelse är stadgat. Därmed skulle alternativet med bötesstraff falla bort och tillämpningsproblem av angivet slag undgås. Detta innebär att möjligheten att använda överskottsinformation bortfaller för vissa brott, men dessa är i huvudsak bagatellartade och det kan knappast från allmän synpunkt vara av avgörande betydelse att dessa undantas.

Samfundet vill avslutningsvis framhålla vikten av att den föreslagna regleringen av hantering av överskottsinformation gör det än mer väsentligt hur regleringen av behandlingen av personuppgifter hos de brottsbekämpande myndigheterna är konstruerad. Samfundet vill här särskilt erinra om det påpekande som görs i promemorian beträffande förslaget till reglering av tullens möjligheter att behandla personuppgifter (s. 89). Samfundet har i annat sammanhang [i remissvar 16 maj 2003 över Tullbrottsdatautredningens betänkande ”Tullverkets brottsbekämpning Integritet – Effektivitet”, SOU 2002:113 (Fi2003/131)] pekat på betydelsen av samordning mellan regleringen av utformningen av polisens och tullens register. Det kan tilläggas att denna samordning inte bör medföra att polisens behandling skall ge ett sämre integritetsskydd, utan snarare att integritetsskyddet i tullens personuppgiftsbehandling skall höjas.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg